

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE I				
Šifra/kod	FIL SOC 111	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
				<u>NPP 2025/2026</u>	
Ciklus studija	I	Semestar	I	Studijska godina	2025/2026. 2026/2027. 2027/2028.
Nastavnik/ca	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__; seminar_____; vježbe__2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj nastavnog predmeta izučava se kroz različite aspekte socijalne ontologije i u nekoliko problemskih sklopova:</p> <p>Kroz sklop 1 (Metodologija komunikoloških istraživanja) ukazuje se na spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Izlažu se aktualni problemi relevantni za kvantitativna i kvalitativna empirijska istraživanja kao i problemi subjektivnosti u društvenim istraživanjima na ontološkoj i epistemološkoj ravni.</p> <p>Kroz sklop 2 (Teorije komuniciranja) student se upoznaju sa razlikovanjem komunikacije prema kontekstima i prema nivoima, te podjelom komunikoloških tradicija i komunikoloških teorija: retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne.</p>				

	<p>Kroz sklop 3 (Psihologija komuniciranja) pokazuje se komuniciranje kao cjelovita simboličko /informacijska aktivnost koje obuhvata analizu verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja i analizi psihosocijalnog konteksta komuniciranja.</p> <p>Kroz sklop 4 (Osnove vizualne komunikacije) student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kreativni koncept i tržišnu reprezentaciju.</p>
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Osnovni cilj kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama istraživanja u oblasti ove posebne sociologije te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima (teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu ili kao ishodište društvenog komuniciranja.</p> <p>Budući da je predmet hibridnog karaktera i sadrži niz povezanih specijalističkih znanja o društvenoj komunikaciji, o različitim sredstvima komuniciranja i o različitim ciljevima komuniciranja, njegovo poučavanje se odvija i uz znanja s područja različitih znanstvenih disciplina (sociologija, logika, metodologija, semiotika i lingvistika simbolička logika, kognitivna znanost, informatika, teorija sociomedija).</p>
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG 4, 12, 16
Ishodi učenja	<p>Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Zna različite struje mišljenja, škole i teorijska usmjerenja i diferencira komunikaciju prema kontekstima i prema nivoima. Kritički reflektira o specifičnom društvenom i psihosocijalnom kontekstu komunikacije kao simboličko/informacijske aktivnosti. Eksplicira koncepte morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području društvene komunikacije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarским obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	
2.	Predavanja i vježbe: (Metodologija komunikoloških istraživanja) spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije.
3.	
3.	Predavanja i vježbe: (Teorije komuniciranja) razlikovanje komunikacije prema kontekstima i prema nivoima. Podjela komunikoloških tradicija i komunikoloških teorija: retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne.
4.	
4.	Predavanja i vježbe: (Psihologija komuniciranja) pokazuje se komuniciranje kao cjelovita simbolsko / informacijska aktivnost koje obuhvata analizu verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja i analizi psihosocijalnog konteksta komuniciranja.
5.	
5.	Predavanja i vježbe: Osnove vizualne komunikacije - student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kreativni koncept i tržišnu reprezentaciju.
6.	
6.	Predavanja i vježbe: Estetika komunikacije. Opažajna dimenzija komunikacije. Estetsko iskustvo. Teorije komunikacije i opažajni uticaj. Nelingvistički sistem komunikacije.
7.	
7.	Predavanja i vježbe: Semiologija značenja i semiologija komunikacije. Pragmatička estetika. Umjetnost kao komunikacija između pojedinca i grupe.
8.	
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	
9.	Predavanja i vježbe: Komunikacija i identitet. Jaka i slaba teorija identiteta. Transnacionalni identiteti, mreže i komuniciranje. Informacijske tehnologije, komunikacija i ambijent inteligentnog prostora. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarских radova.
10.	
10.	Predavanja i vježbe: Komunikacijski činovi i ekonomske transakcije. Komunikacija i kultura. Procesi i oblici interkulturalnog sporazumijevanja. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarских radova.
11.	
11.	Predavanja i vježbe: Vizuelna komunikacija. Znakovi i simboli. <i>Iconic turn</i> . Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
12.	
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela autora Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija.
13.	
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela autora Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. Diskusija.

14.	Predavanja i vježbe: M. McLuhanovo razumijevanje medija kao čovjekovih produžetaka. („medij je poruka“, podjela na vruće i hladne medije, globalno selo, vituelna stvarnost) Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status sociologije komunikacije kao posebne grane sociologije i tendencije njenog razvoja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Seminarski rad/rad na projektu</td><td>20</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Prezentacija /domaći rad/terenska nastava</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Polusestremalni ispit</td><td>25</td><td>25%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>25</td><td>25 %</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: __100__ bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%	4.	Polusestremalni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %									Ukupno: __100__ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																																		
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																																		
3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%																																		
4.	Polusestremalni ispit	25	25%																																		
5.	Završni ispit	25	25 %																																		
Ukupno: __100__ bodova			100%																																		

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. 2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. 3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom. <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10). 5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. 2. McLuhan, Marshall. Razumijevanje medija. 3. Vreg, Franc. Društveno komuniciranje. 4. Caune, Jean. Estetika komunikacije. 5. Leach, Edmund. Kultura i komunikacija : logika povezivanja simbola 6. Ibrulj, Nijaz. Stoljeće rearanžiranja : eseji o identitetu, znanju i društvu. <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	